

Viheralueiden kunnossapitoluokitus

LL 23.03.2023 § 33

Valmistelija liikelaitosjohtaja Marja-Riitta Vavuli-Kiviniemi, p. 044 4973685, marja-riitta.vavuli-kiviniemi@liminka.fi

Limingan kunnan viheralueiden hoitoluokitus on tehty vuonna 2014, joka perustui ABC -luokitukseen. Viherympäristöliitto ry uudisti vuonna 2020 Viheralueiden hoitoluokituksen vastaamaan nykyisiä tarpeita. Uudistuksen myötä todettiin tarve päivittää Limingan viheralueiden hoitoluokitus uutta Viheralueiden kunnossapito RAMS -luokitusta vastaavaksi, joka perustuu arvoajatteluun. Muutoksella halutaan tuoda esille erilaisten viheralueiden tyypillisiä luonto-, kulttuuri-, virkistys-, käyttöarvoja ja toiminnallisia sekä maisemallisia arvoja tasa-arvoisesti ihmisen ja luonnon kannalta. Viheralueiden kunnossapitoluokitus soveltuu puistojen luokittamisen lisäksi muun muassa metsien, kiinteistöjen ulkoalueiden, liikenneviheralueiden ja liikunta- ja urheilupaikkojen ympäristön luokitteluun.

Päivityksen myötä siirrytään hoitoluokituksesta kunnossapitoluokitukseen. Viheralueen omistaja määrittää, mikä viheralueen kunnossapitoluokka on tai sisältääkö viheralue useita eri kunnossapitoluokkiin kuuluvia alueita. Uudet luokat ovat rakennettujen viheralueiden (R), avoimien viheralueiden (A), metsien (M) sekä täydentävän luokan suojelualueita (S) ja näiden luokitusten kunnossapidon tehtäviä.

Kunnossapidon luokittelu on jatkossa palvelusopimuksen liite ja siinä huomioidaan tavoitteet tilaamiselle, suunnittelulle, valvonnalle ja omaisuudenhallinnalle sekä laatua ylläpitävälle korjaustyölle. Viheralueen kunnossapitoluokka vaikuttaa rakentamis- ja kunnossapitokustannuksiin. Rakentamisen ja kunnossapidon kustannukset ovat korkeimmat rakennetuilla viheralueilla (R) ja edullisimmat avoimilla viheralueilla (A) ja metsissä (M). Viheralueeseen voi sisältyä useita eri kunnossapitoluokkiin kuuluvia alueita ja kunnossapitoluokka voi muuttua viheralueen kehittymisen ja sen elinkaaren mukaan. Muutoksilla voidaan kehittää ja ohjata alueen kehittymistä rakennetusta luonnonmukaisempaan tai avoimesta metsäisempään. Monipuolinen kunnossapitoluokkien käyttö mahdollistaa monimuotoisen kuntaympäristön.

Päivitystyö pohjautuu Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT-sekä Viheralueiden kunnossapitoluokitus 2020 – julkaisuihin. Päivitystyön yhteydessä on tarkistettu Limingan kunnan yleisten alueiden omistussuhteet hoitokartalle sekä lisätty uudet rakennetut viheralueet viheralueiden kunnossapitoluokitukseen.

Esittelijä Liikelaitosjohtaja kunnallistekniikka liikelaitos Vavuli-Kiviniemi Marja-Riitta

Päätösehdotus Merkitään tiedoksi.

Päätös Liikelaitosten johtokunta merkitsi tiedoksi.

Valmistelija

liikelaitosjohtaja Marja-Riitta Vavuli-Kiviniemi, p. 044 4973685, marja-riitta.vavuli-kiviniemi@liminka.fi

Limingan kunnan viheralueiden hoitoluokitus on tehty vuonna 2014, joka perustui ABC -luokitukseen. Viherympäristöliitto ry uudisti vuonna 2020 Viheralueiden hoitoluokituksen vastaamaan nykyisiä tarpeita. Uudistuksen myötä todettiin tarve päivittää Limingan viheralueiden hoitoluokitus uutta Viheralueiden kunnossapito RAMS -luokitusta vastaavaksi, joka perustuu arvoajatteluun. Muutoksella halutaan tuoda esille erilaisten viheralueiden tyypillisiä luonto-, kulttuuri-, virkistys-, käyttöarvoja ja toiminnallisia sekä maisemallisia arvoja tasa-arvoisesti ihmisen ja luonnon kannalta. Viheralueiden kunnossapitoluokitus soveltuu puistojen luokittamisen lisäksi muun muassa metsien, kiinteistöjen ulkoalueiden, liikenneviheralueiden ja liikunta- ja urheilupaikkojen ympäristön luokitteluun.

Päivityksen myötä siirrytään hoitoluokituksesta kunnossapitoluokitukseen. Viheralueen omistaja määrittää, mikä viheralueen kunnossapitoluokka on tai sisältääkö viheralue useita eri kunnossapitoluokkiin kuuluvia alueita. Uudet luokat ovat rakennettujen viheralueiden (R), avoimien viheralueiden (A), metsien (M) sekä täydentävän luokan suojelualueita (S) ja näiden luokitusten kunnossapidon tehtäviä.

Kunnossapidon luokittelu on jatkossa palvelusopimuksen liite ja siinä huomioidaan tavoitteet tilaamiselle, suunnittelulle, valvonnalle ja omaisuudenhallinnalle sekä laatua ylläpitävälle korjaustyölle. Viheralueen kunnossapitoluokka vaikuttaa rakentamis- ja kunnossapitokustannuksiin. Rakentamisen ja kunnossapidon kustannukset ovat korkeimmat rakennetuilla viheralueilla (R) ja edullisimmat avoimilla viheralueilla (A) ja metsissä (M). Viheralueeseen voi sisältyä useita eri kunnossapitoluokkiin kuuluvia alueita ja kunnossapitoluokka voi muuttua viheralueen kehittymisen ja sen elinkaaren mukaan. Muutoksilla voidaan kehittää ja ohjata alueen kehittymistä rakennetusta luonnonmukaisempaan tai avoimesta metsäisempään. Monipuolinen kunnossapitoluokkien käyttö mahdollistaa monimuotoisen kuntaympäristön.

Limingan kuntataajamassa ja lähialueilla avoimet niityt ja pellot tarjoavat asukkaille virkistystä, luontokokemuksia sekä avoimia kulttuurimaisemia. Luontotyypin uhanalaisuusarvioinnissa (2018) kaikki perinnebiotoopit arvioitiin uhanalaisiksi. Muun muassa kedot, tuoret niityt, kosteat niityt ja järven- ja joenrantaniityt arvioitiin äärimmäisen uhanalaisiksi. Limingan taajamassa on mahdollisuus lisätä erilaisten niittyjen pinta-alaa kustannustehokkaasti ja taistella luontokatoa vastaan. Hoidetut niityt ja pellot kuhisevat elämää. Monimuotoisuuden lisääminen ja ylläpito onkin merkittävä mahdollisuus kuntien niittyjen ja maisemapeltojen hoidossa.

Limingan kunnan teettämässä asukaskyselyssä (9.3.-31.3.2023) suhtautuminen avoimiin niittyihin ja maisemapeltoihin on positiivinen. Asukkaat nostivat kyselyssä esiin myös uusia kehitettäviä alueita ja kehitettäviä hoitotapoja. Kun taajaman alueella kehitetään niittyverkosto, saadaan myös enemmän vaikuttavuutta avointen viheralueiden tuottamiin hyötyihin. Niityt voivat olla ulkonäöltään hyvinkin erilaisia, hoidon tavoitteet määritellään aina sen mukaan mitkä kohteen lajistoarvot ovat ja miten aluetta voidaan käyttää esimerkiksi virkistykseen. Esimerkiksi rehevät heinävaltaiset niityt ja vanhat pellot tuottavat myös tärkeitä

ekosysteempipalveluita, vaikka ne eivät tuotakaan värikästä kukkaloistoa. Kaikkia avoimen alueiden kohteita kuitenkin hoidetaan vuosittain

Hoitoluokituksen päivitystyö pohjautuu Viheralueiden kunnossapidon yleinen työselostus VKT-sekä Viheralueiden kunnossapitoluokitus 2020 – julkaisuihin. Päivitystyön yhteydessä on tarkistettu Limingan kunnan yleisten alueiden omistussuhteet hoitokartalle sekä lisätty uudet rakennetut viheralueet viheralueiden kunnossapitoluokitukseen. Limingan kunnassa on noin 200 ha RAMS luokitukseen kuuluvia alueita.

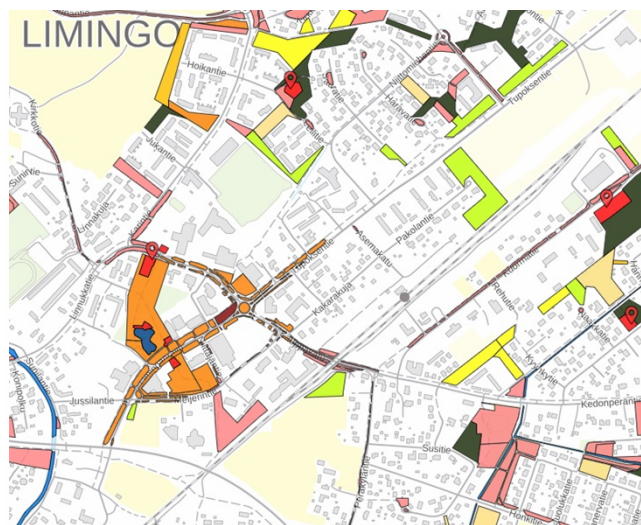
Hoidettavaa leikattavaa nurmialaa on lähes 50 h, näistä hoitoluokitukseltaan rakennettua viheralaa R1 ja R2 luokan viikkohoidossa olevia alueita on 6,2 ha ja R4 luokan alueita 40 ha hoidettavasta pinta-alasta.

A luokituksen avoimia viheralueita, kuten niittyalueita uuden RAMS luokituksen mukaisesti on lähes 7 ha. Perustettavien niittyalueiden kartoittamisessa ja toimenpideohjelman laatimisessa tehdään yhteistyötä ProAgrian kanssa.

Päivitystyö ottaa huomioon avointen viheralueiden niittyjen suunnitelmallisen hoidon, kehittää hoidon avulla entistä monimuotoisempia niittyjä, hoitaa soveltuvia nurmikkoalueita niittyinä, kunnostaa metsittyneitä niittyjä ja perustaa uusniittyjä. Myös nurmikoita tarvitaan edelleen, mutta ehkä pienemmässä mittakaavassa.

M luokituksen mukaisia metsäalueita Limingassa on 57 % RAMS luokitukseen kuuluvista alueista. Metsäalueiden hoitoon laaditaan oma metsäsuunnitelma, jossa määritellään metsäalueiden hoito kymmenelle vuodelle. Suunnitelma on tarkoitus päivittää vuoden 2023 aikana.

Limingan kunnan puistoalueiden RAMS -luokitukset on nähtävissä kunnan nettisivuilta [Suomi.fi-kartat - Puistoalueuokitukset \(maanmittauslaitos.fi\)](https://suomi.fi/kartat-puistoalueuokitukset) (Kuva 1).

Kuva 1. Viheralueiden RAMS -luokitukset kartalla.

Hallintosääntö 34 § mukaisesti liikelaitosten johtokunta päättää toiminnan kehittämisestä.

Esittelijä	Liikelaitosjohtaja kunnallistekniikka liikelaitos Vavuli-Kiviniemi Marja-Riitta
Päätösehdotus	Liikelaitosten johtokunta hyväksyy Viheralueiden kunnossapidon RAMS - luokituksen päivityksen.
Päätös	Liikelaitosten johtokunta hyväksyi Viheralueiden kunnossapidon RAMS - luokituksen päivityksen.